

Đại Học QUỐC GIA Hà Nội
TRƯỜNG Đại Học KHOA Học Xã Hội Và NHÂN VĂN

NGUYỄN THỊ THU THANH

BÁO CHÍ VỚI VẤN ĐỀ TÔN GIÁO
TRÊN ĐỊA BÀN HÀ NỘI

(Khảo sát báo Hà Nội mới, Đại đoàn kết, Lao động 2007 - 2010)

Tóm tắt LUẬN VĂN THẠC SĨ

Chuyên ngành: Báo chí học

Hà Nội - 2011

Đại Học QUỐC GIA Hà Nội
TRƯỜNG Đại Học KHOA Học Xã Hội Và NHÂN VĂN

NGUYỄN THỊ THU THANH

BÁO CHÍ VỚI VẤN ĐỀ TÔN GIÁO
TRÊN ĐỊA BÀN HÀ NỘI

(Khảo sát báo Hà Nội mới, Đại đoàn kết, Lao động 2007 - 2010

tóm tắt LUẬN VĂN THẠC SĨ
Chuyên ngành : Báo chí học

Mã số: 60.32.01

Người hướng dẫn khoa học: PGS.TS Đinh Văn Hường

Hà Nội – 2011

PHẦN MỞ ĐẦU

1. Tính cấp thiết và lý do chọn đề tài

Tôn giáo là hiện tượng xã hội xuất hiện sớm trong lịch sử nhân loại, trong quá trình hình thành tồn tại và phát triển tôn giáo luôn tác động, ảnh hưởng tới đời sống xã hội trên nhiều phương diện. Con người trong quá trình khám phá tự nhiên và thế giới nội tâm cũng luôn tìm cách lý giải hiện tượng này. Vì vậy, lịch sử để lại nhiều triết thuyết, nhiều quan niệm khác nhau về tôn giáo, nhưng đến nay người ta vẫn đặt câu hỏi “tôn giáo là gì?”. Nói như vậy để thấy rằng, tôn giáo là một hiện tượng phức tạp.

Ở nước ta, từ lâu tôn giáo đã có mặt với nhiều hình thức đa dạng. Có tôn giáo nội sinh, có tôn giáo ngoại nhập. Có tôn giáo năng tính xuất thế, cũng có tôn giáo nhập thế. Có tôn giáo có bề dày và chiều sâu giáo lý song cũng có tôn giáo là sự dung hợp nhiều quan niệm của các tôn giáo khác. Mặc dù đa dạng về hình thức biểu hiện, vai trò xã hội trong mỗi tôn giáo trong những giai đoạn lịch sử nào đó có thể khác nhau nhưng có thể nói tôn giáo ảnh hưởng đến con người trên nhiều lĩnh vực, nhưng vấn đề được quan tâm nghiên cứu nhất hiện nay là phương diện chính trị. Vấn đề đặt ra ở đây là làm sao chúng ta ngăn ngừa được những ảnh hưởng bất lợi nhưng lại phát huy được những mặt có lợi của tôn giáo. Nói cách khác, cộng đồng đức tin có thể xem là cộng đồng có sức mạnh chính trị.

Để giải quyết vấn đề tôn giáo phục vụ sự nghiệp cách mạng, Đảng ta ngay từ đầu đã xác định tôn giáo là vấn đề cực kỳ phức tạp, nhạy cảm có liên quan mật thiết đến nhiều lĩnh vực của đời sống xã hội. Trong lịch sử có tác động nhiều chiều, đa dạng đến các lĩnh vực trong cuộc sống. Trong các văn kiện của Đảng ta, vấn đề tôn giáo cũng được đề cập rất sâu sắc.

Là tiếng nói của Đảng, nhà nước và nhân dân ta, báo chí luôn có một vai trò rất lớn trong việc tuyên truyền phổ biến các đường lối chính sách của Đảng và nhà nước ta về vấn đề tôn giáo, có trách nhiệm phân tích rõ các tư tưởng chống phá phản động lợi dụng tôn giáo của các thế lực thù địch hiện nay. Đồng thời cũng là cơ quan phản ánh nhanh nhạy nhất tình hình, thực tế về vấn đề tôn giáo của nước ta.

Tuy nhiên trong quá trình thực hiện chức năng của mình về vấn đề tôn giáo báo chí cũng còn có những ưu nhược điểm riêng của mình, cũng cần phải có cái nhìn khách quan đánh giá, nhìn nhận một cách sâu sắc hơn nhằm phát huy hơn nữa vai trò của báo chí trong sự phát triển cũng như điều kiện hoạt động mới của tôn giáo tại địa bàn Hà Nội hiện nay. Trước tình hình đó, việc nghiên cứu báo chí với vấn đề tôn giáo trên địa bàn Hà Nội là nhu cầu cấp bách hiện nay. Với đề tài “Báo chí với vấn đề tôn giáo trên địa bàn Hà Nội (Khảo sát báo Hà Nội Mới, Đại Đoàn Kết, Lao Động từ năm 2007-2010)” tác giả mong rằng phần nào góp phần đánh giá một cách khách quan và trung thực tình hình tôn giáo trên địa bàn Hà Nội qua sự phản ánh của báo chí (Khảo sát báo Hà Nội Mới, Đại Đoàn Kết, Lao Động từ năm 2007-2010).

2. Mục đích và nhiệm vụ nghiên cứu đề tài

Mục tiêu: Đánh giá một cách tổng thể những kết quả chủ yếu trong phản ánh và tuyên truyền tình hình tôn giáo trên địa bàn Hà Nội (thông qua khảo sát ba báo: Báo Hà Nội Mới, báo Lao Động, báo Đại Đoàn Kết từ năm 2007-2010) từ đó tổng kết, đánh giá đề xuất phương hướng, giải pháp nâng cao hiệu quả công tác này của báo chí nước ta.

Nhiệm vụ:

Đánh giá khái quát những quan điểm cơ bản của Đảng và Nhà nước về tôn giáo và quá trình cụ thể hóa tư tưởng của Đảng về tôn giáo trong chính sách của Nhà nước trong thời kỳ đổi mới.

Phân tích thực trạng công tác phản ánh, tuyên truyền của báo chí về chủ trương chính sách của Đảng và Nhà nước đối với vấn đề tôn giáo trên địa bàn Hà Nội trong thời kỳ đổi mới. Phân tích thực trạng báo chí phản ánh, tuyên truyền vấn đề tôn giáo trên địa bàn Hà Nội (thông qua khảo sát ba tờ Đại Đoàn Kết, Hà Nội Mới, Lao Động từ năm 2007-2010), rút ra nguyên nhân của những thành tựu, yếu kém và bài học kinh nghiệm.

Đề xuất một số phương hướng và một số giải pháp nhằm đẩy mạnh việc phản ánh, tuyên truyền vấn đề tôn giáo trên địa bàn Hà Nội trong thời gian tới.

3. Đối tượng và phạm vi nghiên cứu

- Đối tượng và phạm vi nghiên cứu của luận văn là thông qua khảo sát qua 3 ấn phẩm: Hà Nội Mới, Đại Đoàn Kết, Lao Động.

- Về chủ thể: các bài phản ánh tình hình tôn giáo tại địa bàn Hà Nội qua 3 ấn phẩm: Hà Nội Mới, Đại Đoàn Kết, Lao Động.

- Về không gian: Thành Phố Hà Nội

- Về thời gian: Năm 2007 - 2010

4. Đóng góp của luận văn

Trước hết, luận văn đã đưa ra được cái nhìn tổng quan về tình tôn giáo tại Việt Nam, nói chung và Hà Nội nói riêng, Qua tình hình thực tế đó đánh giá về vai trò của báo chí với vấn đề tôn giáo nói chung và trên địa bàn Hà Nội nói riêng.

Qua thực tế khảo sát nội dung thông tin của ba tờ báo: báo Hà Nội Mới, báo Đại Đoàn Kết, báo Lao Động, rút ra phương thức thông tin của các báo và thấy được sự phản hồi và hiệu quả định hướng dư luận của các bài báo về tôn giáo trên địa bàn Hà Nội

Từ những nhìn nhận tổng quan thực tế luận văn rút ra những kinh nghiệm, đề xuất giải pháp nâng cao hiệu quả hoạt động của báo in về vấn đề tôn giáo trên địa bàn Hà Nội thời gian tới. Luận văn sẽ là nguồn tư liệu tham khảo có hệ thống, góp phần nâng cao chất lượng thông tin, tuyên truyền về vấn đề tôn giáo hiện nay tại địa bàn Hà Nội.

Luận văn cũng có thể làm tài liệu tham khảo cho những nhà nghiên cứu, nhà quản lý trong các bài viết về vấn đề tôn giáo trên địa bàn Hà Nội. Đồng thời cũng là tư liệu để giảng viên, sinh viên những ngành học liên quan tham chiếu trong chuyên môn của mình

5. Cấu trúc luận văn

Luận văn gồm 100 trang, Ngoài phần đầu (gồm 7 trang từ trang 4 đến trang 11), kết luận (gồm 4 trang từ trang 94 đến trang 97), tài liệu tham khảo 3 trang (từ trang 97 đến trang 100), đề tài được cấu trúc trong 3 chương, 10 tiết.

CHƯƠNG 1: QUAN HỆ GIỮA THÔNG TIN TÔN GIÁO VÀ BÁO CHÍ TẠI VIỆT NAM THẬP NIÊN ĐẦU THẾ KỶ XXI (gồm 3 tiết 16 trang, từ trang 13 đến trang 29)

CHƯƠNG 2: NGHỆ THUẬT THÔNG TIN CỦA BÁO CHÍ VỀ TÔN GIÁO TRÊN ĐỊA BÀN HÀ NỘI (gồm 3 tiết 45 trang từ trang 30 đến trang 75)

CHƯƠNG 3: KINH NGHIỆM VÀ GIẢI PHÁP NÂNG CAO HIỆU QUẢ CỦA BÁO CHÍ VỀ TÔN GIÁO TRÊN ĐỊA BÀN HÀ NỘI TRONG THẬP KỶ HAI CỦA THẾ KỶ XXI. (gồm 19 trang, từ trang 75 đến trang 94)

Phụ lục gồm 1 số bài báo phản ánh về đề tài tôn giáo trên địa bàn Hà Nội (từ năm 2007 - 2010) của ba tờ báo Đại Đoàn Kết, Hà Nội Mới, Lao động.

PHẦN NỘI DUNG

CHƯƠNG 1:

QUAN HỆ GIỮA TÔN GIÁO VÀ BÁO CHÍ TẠI VIỆT NAM THẬP NIÊN ĐẦU THẾ KỶ XXI

1.1. Những hiểu biết chung về tôn giáo

1.1.1 Hoạt động tín ngưỡng, cơ sở tín ngưỡng

Tại Điều 3, Chương I Pháp lệnh tín ngưỡng, tôn giáo thì “ *Hoạt động tín ngưỡng là hoạt động thể hiện sự tôn thờ tổ tiên; tưởng niệm và tôn vinh những người có công với nước, với cộng đồng; thờ cúng thần, thánh, biểu tượng có tính truyền thống và các hoạt động tín ngưỡng dân gian khác tiêu biểu cho những giá trị tốt đẹp về lịch sử, văn hóa, đạo đức xã hội*”.

1.1.2. Tôn giáo

Quan niệm về tôn giáo của C.Mác “*Sự nghèo nàn của tôn giáo là biểu hiện của sự nghèo nàn hiện thực, vừa là sự phản kháng chống lại sự nghèo nàn hiện thực ấy. Tôn giáo là tiếng thở dài của chúng sinh bị áp bức, là trái tim của thế giới không có trái tim, cũng giống như nó là tinh thần của những trật tự không có tinh thần. Tôn giáo là thuốc phiện của nhân dân*”.

1.1.3. Tín đồ tôn giáo

Khoản 3, Điều 8 Pháp lệnh tín ngưỡng, tôn giáo quy định: “*Tín đồ là người tin theo một tôn giáo và được tổ chức tôn giáo thừa nhận*”.

1.2 Vài nét về tôn giáo ở Việt Nam

Việt Nam là quốc gia có nhiều loại hình tín ngưỡng, tôn giáo. Về mặt dân cư, Việt Nam là quốc gia đa dân tộc với 54 dân tộc anh em. Mỗi dân tộc, đều lưu giữ những hình thức tín ngưỡng, tôn giáo riêng của mình. Người Việt có các hình thức tín ngưỡng dân gian như thờ cúng ông bà tổ tiên, thờ Thành hoàng, thờ những người có công với cộng đồng, dân tộc, thờ thần, thờ thánh, nhất là tục thờ Mẫu của cư dân nông nghiệp lúa nước. Đồng bào các dân tộc thiểu số với hình thức tín ngưỡng nguyên thủy (còn gọi là tín ngưỡng sơ khai) như Tô tem giáo, Bái vật giáo, Sa man giáo. Ước tính, hiện nay ở Việt Nam có khoảng 80% dân

số có đời sống tín ngưỡng, tôn giáo, trong đó có khoảng gần 20 triệu tín đồ của 6 tôn giáo đang hoạt động bình thường, ổn định, chiếm 25% dân số.

1.2.1 Các tôn giáo chính tại Việt Nam

Phật giáo : Gần 10 triệu tín đồ (những người quy y Tam Bảo).

Thiên chúa giáo: Hơn 5,5 triệu tín đồ

Đạo Cao Đài: Hơn 2,4 triệu tín đồ

Phật giáo Hoà Hảo: Gần 1,3 triệu tín đồ

Đạo Tin lành: khoảng 1 triệu tín đồ

Hồi Giáo: Hơn 60 nghìn tín đồ

1.2.2 Chủ trương của Đảng và Nhà nước ta về vấn đề tôn giáo

Tư tưởng nhất quán, xuyên suốt của Đảng và Nhà nước Việt Nam là tôn trọng quyền tự do tín ngưỡng, tôn giáo của nhân dân; đoàn kết tôn giáo, hòa hợp dân tộc. Tinh thần đó được Đảng và Nhà nước Việt Nam thể hiện bằng hệ thống chính sách phù hợp với từng giai đoạn cách mạng và đã có từ khi mới thành lập Đảng.

1.3. Khái quát về tôn giáo địa bàn Hà Nội

1.3.1. Đặc điểm địa lý tự nhiên, kinh tế xã hội, đời sống dân cư của Thành phố Hà Nội

Sau khi được Quốc hội thông qua nghị quyết điều chỉnh địa giới hành chính thủ đô Hà Nội vào tháng 8 năm 2008, thành phố Hà Nội có 29 đơn vị hành chính trực thuộc bao gồm 10 quận, 18 huyện, 1 thị xã - và 580 đơn vị hành chính cấp xã - gồm 404 xã, 154 phường và 22 thị trấn, với diện tích tự nhiên là 3.324,92 km² và dân số 6.448.837 người (kết quả cuộc điều tra dân số ngày 1/4/2009).

1.3.2. Vài nét về đặc điểm về tín ngưỡng, tôn giáo trên địa bàn Hà Nội

Tình hình tôn giáo ở Hà Nội diễn biến rất phức tạp, ngoài những diễn biến nội tại, tôn giáo ở Hà Nội còn chịu ảnh hưởng bởi những diễn biến tôn giáo của các tỉnh, thành trong cả nước. Hay nói một cách khác, những diễn biến tôn giáo trong cả nước đều tác động trực tiếp đến tôn giáo Hà Nội, từ đó gây ảnh hưởng đến tình hình chính trị - xã hội Thủ đô. Các tôn giáo cũng thường hướng về Thủ đô để học hỏi những việc làm tốt đẹp, hoặc ngấm ngầm thực hiện những việc làm trái với pháp luật, với lẽ đạo đang diễn ra ở Hà Nội. Những động thái của tôn giáo ở Hà Nội, vì vậy, có quan hệ trực tiếp đến động thái tôn giáo cả nước

Trên địa bàn Hà Nội hiện có 5 trong tổng số 6 tôn giáo lớn có tổ chức (đã được nhà nước Việt Nam công nhận) là: Phật giáo, Công giáo, Tin Lành, Cao Đài và Hồi giáo. Bên cạnh đó, một số tôn giáo, giáo phái, hiện tượng tôn giáo mới đã và đang tìm cách xâm nhập, truyền bá. Các tôn giáo lớn trên đều có trụ sở ở Hà Nội.

Hiện ở Hà nội theo số liệu “các tổ chức tôn giáo trên địa bàn Hà Nội” của Thành ủy Hà Nội thì đến nay, tại Hà Nội có 7 tôn giáo được nhà nước công nhận tư cách pháp nhân đang sinh sống hoạt động tôn giáo bình thường, ổn định: Phật giáo, Công giáo, Tin lành, Cao đài, Hồi giáo, Baha’I, Minh sư đạo, bên cạnh đó là các hoạt động tín ngưỡng dân gian và một số hiện tượng tôn giáo mới.

1.3.3. Vai trò chung của báo chí về vấn đề tôn giáo trên địa bàn Hà Nội

Đối với vấn đề tôn giáo trên địa bàn Hà nội, báo chí nước ta đã làm tương đối tốt chức năng vừa là cơ quan ngôn luận của tổ chức Đảng, Nhà nước vừa là diễn đàn của nhân dân; góp phần thúc đẩy sự phát triển đúng hướng của tôn giáo, cổ vũ nhân tố mới, điển hình tiên tiến, mở rộng giao lưu và hội nhập quốc tế, đấu tranh chống các hành vi tiêu cực lợi dụng tôn giáo chống phá Nhà nước Việt Nam xã hội chủ nghĩa.

Nội dung, hình thức các tin bài về tôn giáo ngày càng phong phú, đa dạng; hệ thống thông tin, khai thác, thu nhận ngày càng nhanh nhạy, kịp thời.

Tuy nhiên, tình hình tình hình tôn giáo tại nước ta nói chung và Hà Nội nói riêng đã và đang diễn biến hết sức phức tạp, chứa đựng nhiều mâu thuẫn, vừa có mặt tích cực vừa có mặt tiêu cực đã tác động mạnh mẽ và đặt ra những thách thức to lớn đối với lĩnh vực thông tin. Do sự phức tạp và nhạy cảm của lĩnh vực tôn giáo nên trong thời gian qua báo chí tuy đã có nhiều cố gắng nhưng những bài viết về lĩnh vực tôn giáo vẫn còn yếu và thiếu.

Tóm lại: Tôn giáo là một phạm trù lịch sử còn tồn tại lâu dài, và có ảnh hưởng lớn tới đời sống của con người. “Tôn giáo do con người sáng tạo ra, bản thân những người này cảm thấy được nhu cầu cần phải có tôn giáo của quần chúng”. “tôn giáo là nhu cầu của một bộ phận nhân dân và đạo đức tôn giáo có nhiều điểm phù hợp với công cuộc xây dựng xã hội mới” tại Việt Nam.

Việt Nam là quốc gia có nhiều loại hình tín ngưỡng, tôn giáo. Với vị trí địa lý nằm ở khu vực Đông Nam Á có ba mặt giáp biển, Việt Nam rất thuận lợi trong mối giao lưu với các nước trên thế giới và cũng là nơi rất dễ cho việc thâm nhập các luồng văn hoá, các tôn giáo trên thế giới. Ước tính, hiện nay ở Việt Nam có khoảng 80% dân số có đời sống tín

ngưỡng, tôn giáo, trong đó có khoảng gần 20 triệu tín đồ của 6 tôn giáo đang hoạt động bình thường, ổn định, chiếm 25% dân số.

Thủ đô Hà Nội với ý nghĩa xã hội đặc biệt, với vị trí địa lý thuận lợi cho việc phát triển của các tôn giáo, nên hiện nay theo tài liệu của Ban tôn giáo Thành phố Hà Nội thì trên địa bàn Hà Nội hiện có 5 trong tổng số 6 tôn giáo lớn có tổ chức (đã được nhà nước Việt Nam công nhận) là: Phật giáo, Công giáo, Tin Lành, Cao Đài và Hồi giáo các tôn giáo lớn trên đều có trụ sở ở Hà Nội. Bên cạnh đó, một số tôn giáo, giáo phái, hiện tượng tôn giáo mới đã và đang tìm cách xâm nhập, truyền bá vào của bàn Hà Nội, tại Hà Nội có 7 tôn giáo được nhà nước công nhận tư cách pháp nhân đang sinh sống hoạt động tôn giáo bình thường, ổn định: Phật giáo, Công giáo, Tin lành, Cao đài, Hồi giáo, Baha'I, Minh sư đạo, bên cạnh đó là các hoạt động tín ngưỡng dân gian và một số hiện tượng tôn giáo mới.

Là cơ quan ngôn luận của tổ chức Đảng, Nhà nước vừa là diễn đàn của nhân dân đối với vấn đề tôn giáo trên địa bàn Hà nội, báo chí nước ta đã làm tương đối tốt chức năng của mình vừa góp phần thúc đẩy sự phát triển đúng hướng của tôn giáo, cổ vũ nhân tố mới, điển hình tiên tiến, mở rộng giao lưu và hội nhập quốc tế, đấu tranh chống các hành vi tiêu cực lợi dụng tôn giáo chống phá Nhà nước Việt Nam xã hội chủ nghĩa.

Tình hình tình hình tôn giáo tại nước ta nói chung và Hà Nội nói riêng đã và đang diễn biến hết sức phức tạp, chứa đựng nhiều mâu thuẫn, vừa có mặt tích cực vừa có mặt tiêu cực đã tác động mạnh mẽ và đặt ra những thách thức to lớn đối với lĩnh vực thông tin. Do sự phức tạp và nhạy cảm của lĩnh vực tôn giáo nên trong thời gian qua báo chí tuy đã có nhiều cố gắng nhưng những bài viết về lĩnh vực tôn giáo vẫn còn yếu và thiếu. Trong xu thế khách quan của toàn cầu hoá, hội nhập kinh tế, các hoạt động thông tin được mở rộng, tạo điều kiện cho giao lưu, hội nhập tôn giáo, đồng thời cũng đang diễn ra cuộc đấu tranh tín ngưỡng gay gắt để bảo vệ niềm tin tín ngưỡng của riêng mình. Các thế lực thù địch đã và đang sử dụng hệ thống thông tin để chống phá kích động chia rẽ đồng bào có đạo của nước ta, các biện pháp được đưa ra ngày càng tinh vi và quyết liệt hơn. Điều này, đòi hỏi đội ngũ làm báo chí ngày càng phải nâng cao cảnh giác, tỉnh táo trước các nguồn thông tin để có thể đưa đến cho độc giả thông tin chính xác cuối cùng, có thể định hướng đúng đắn dư luận. Nhà báo bằng phương pháp nghiệp vụ báo chí của mình tiếp cận để đưa đến cho độc giả thông tin chính xác và khách quan nhất. Hoàn thành nhiệm vụ định hướng và cung cấp thông tin về tình tôn giáo trong cả nước nói chung và của bàn Hà Nội nói riêng đến nhân dân.

CHƯƠNG 2:

PHƯƠNG THỨC NGHỆ THUẬT THÔNG TIN CỦA BÁO CHÍ VỀ TÔN GIÁO TRÊN ĐỊA BÀN HÀ NỘI

2.1 Nội dung thông tin của 3 tờ báo trên của bàn Hà Nội

2.1.1 Hoạt động Tôn giáo tại địa bàn Hà Nội

Hoạt động tôn giáo và công tác quản lý nhà nước đối với các hoạt động tôn giáo trên địa bàn thành phố thời gian qua cơ bản là ổn định, các tôn giáo từng bước hoạt động đi vào nề nếp, xu hướng chấp hành chính sách pháp luật của đa số chức sắc, tín đồ các tôn giáo trở thành xu thế chủ yếu. Từ năm 2007 đến năm 2010, trọng tâm hoạt động của Ban Tôn giáo thành phố, cũng như các cơ quan, ban, ngành liên quan là từng bước cải thiện mối quan hệ giữa chính quyền các cấp và các tôn giáo nói chung, Công giáo nói riêng; hướng dẫn, thu hút, gắn bó các tôn giáo tham gia vào trong các hoạt động chung cả nước và thành phố.

2.1.2 Báo chí thông tin về tôn giáo trên địa bàn Hà Nội

Báo chí trong thời gian qua với vấn đề tôn giáo trên của bàn Hà Nội đã có sự quan tâm hơn nhưng so với những diễn biến, hoạt động, phát triển của tình hình tôn giáo trên địa bàn thủ đô thì vẫn chưa theo kịp.

Báo chí thời gian từ năm 2007-2010, chủ yếu tập trung phản ánh những sự kiện bề nổi của hoạt động tôn giáo, chứ chưa có những bài viết sâu sắc phân tích về cốt lõi vấn đề của các sự kiện tôn giáo. Các bài viết mới chỉ là tập trung dưới dạng phản ánh sự kiện chứ chưa đưa ra được cho độc giả thấy được cái cốt lõi thực sự của vấn đề. Bản chất, “tốt đời, đẹp đạo” của các hoạt động liên quan đến tôn giáo.

Qua khảo sát trên ba tờ báo Đại Đoàn Kết, Hà Nội Mới, Lao Động tác giả thấy rằng vấn đề tôn giáo vẫn là một đề tài mà hiện nay các tòa soạn vẫn chưa có sự quan tâm đúng mức, các bài viết về tôn giáo trên các báo hiện nay vẫn còn chiếm tỉ lệ rất thấp so với các đề tài khác.

Đối với vấn đề tôn giáo trên địa bàn Hà Nội, vấn đề được báo chí quan tâm phản ánh nhiều nhất từ năm 2007-2010 là sự kiện lễ hội phật Đản hàng năm của Phật giáo, cùng các hoạt động liên quan đến các tín ngưỡng dân gian của người dân thủ đô. Nổi bật trong các hoạt động của Phật giáo trong những năm qua là Tháng 5 năm 2008 khi Đại lễ phật đản Liên Hiệp Quốc 2008 diễn ra tại Hà Nội. Báo Lao Động đã dành vị trí đầu tiên của trang

nhất ngày 15-5-2008 để đăng bài và ảnh về sự kiện này “Khai mạc Đại lễ Phật đản LHQ Vesak 2008: Tôn vinh hòa bình, vị tha, nhân ái” bài viết đã nói được quy mô của lễ khai mạc “*Trong không khí đại hoan hỷ, trang nghiêm và hòa hợp, hôm 14.5, hơn 3.000 người con Phật, đại diện cho các tổ chức hệ phái Phật giáo trên thế giới đã vân tập về Hà Nội, để cùng kỷ niệm Đại lễ Phật đản LHQ Vesak 2008.*” (Khai mạc Đại lễ Phật đản LHQ Vesak 2008: Tôn vinh hòa bình, vị tha, nhân ái - 15-5-2008) trong tháng này báo Lao Động đã đưa thông tin liên tục các sự kiện liên quan đến Đại lễ Phật đản LHQ Vesak 2008 thông qua loạt bài từ 15 -5 đến ngày 19 -5 như bài phỏng vấn “Hòa thượng Thích Thanh tứ - phó chủ tịch thường trực Hội đồng trị sự T.Ư Giáo hội Phật giáo Việt Nam: Phật giáo Việt Nam có những điều kiện hơn trước nhiều”, “Đại lễ Phật giáo kỷ niệm 1.000 năm Thăng Long “, “Phật giáo góp phần giải quyết vấn đề về môi trường” hay bài “Bế mạc Đại lễ Phật đản LHQ Vesak 2008: Nêu cao thông điệp hòa bình và yêu thương” Báo Hà Nội Mới cũng theo sát sự kiện trọng đại này của Phật giáo liên tục đưa tin, bài liên quan đến sự kiện từ ngày 14-5 đến bế mạc Đại lễ ngày 17-5-2007. Như các bài: “Đại lễ Phật đản LHQ Vesak 2008 tại Việt Nam: Bùng sang các giá trị văn hòa bình và hữu nghị”, “Khách thập phương sẽ hài lòng và ấn tượng”, “Khai mạc Đại lễ Phật đản LHQ Vesak 2008”, “Một cõi niết bàn trong thế giới hiện thực...”... “Tổ chức ngày Phật Đản hoan hỷ để hướng tới Đại lễ 25/05/2010” của báo Đại Đoàn Kết

Các bài viết về tín ngưỡng dân gian ngoài những bài viết giới thiệu các địa danh tôn giáo lịch sử, phản ánh các lễ hội tôn giáo như: “Hô thần nhập tượng Thánh Gióng”, “Hội chùa Láng”....của báo Lao Động, “Câu lâu sơn, vùng địa linh giàu tiềm năng du lịch” thì phần lớn các bài viết về tín ngưỡng dân gian tại Hà Nội Việt Nam hiện nay là phản ánh thực tế về hiện tượng lợi dụng tôn giáo, tín ngưỡng dân gian trở thành các hoạt động mê tín dị đoan như: bài “Các chùa ở Hà Nội đông nghịt người đi lễ chùa”, “Dân công sở trốn việc đi cúng rằm”, “Ngày xuân trải hội chùa Hương”, “Xếp hàng dâng sao giải hạn”, “Rằm tháng Bảy lễ Vu lan: Sấm cổ to hay hiểu thảo?” “hôm nay rằm tháng giêng Cầu an, cầu phúc đầu năm”... Các bài viết này không những phản ánh được thực tế của các hiện tượng biến tấu các tín ngưỡng dân gian hiện nay mà còn đưa ra những thông tin, góp ý của bản thân nhà báo, của các chuyên gia góp phần định hướng dư luận xã hội, đấu tranh chống những thủ tục mê tín dị đoan đang có chiều hướng gia tăng tại Hà Nội

Như trong loạt bài về lễ vu lan Rằm Tháng Bảy năm 2010 của báo Lao Động đã viết: “*Một trong những điển hình "sống" mà chúng tôi có dịp gặp tại cửa hàng vàng mã số 3 phố*

Hàng Mã (Hà Nội) là ví dụ. Hai mẹ con nhà bà Bình, đang ì ạch khiêng cả đồng đồ hàng mã đủ loại như: Nhà lầu, xe hơi, tivi, tủ lạnh, vàng thoi, bạc nén, đôla, tiền giấy... lên chiếc xe hơi sang trọng để chuẩn bị cho ngày lễ Vu Lan năm nay. “ (Rằm tháng Bảy lễ Vu lan: Sấm cồ to hay hiếu thảo? - báo Lao Động 8-8-2010). “nhiều gia đình mua rất nhiều hàng mã, tiền âm phủ để đốt; mua rất nhiều chim, cá để "phóng sinh" trong dịp Rằm tháng Bảy như quan niệm của họ là để "an ủi" những vong hồn lưu lạc, không nơi nương tựa thì Đại đức Thích Đức Thiện cho rằng "đó là suy nghĩ không đúng". Việc "đốt" và "thả" này không thể hiện được lòng hiếu thuận hay an ủi những vong hồn lưu lạc. Đại đức cho rằng người dân cần có cái nhìn đúng hơn về tục lệ này, không lạm dụng, gây lãng phí tiền của, tổn hại môi trường, biến thành mê tín dị đoan.” ” (Những cách ứng xử trong dịp rằm tháng Bảy Lễ vu lan: Phóng sinh, hóa vàng sao cho đúng ?-báo Lao Động 20-8-2010).

Tại Hà Nội những năm gần đây nổi lên là sự kiện “đòi đất” của giáo xứ Thái Hà, theo dòng chảy của sự kiện này báo chí cả nước đã có đưa tin phản ánh, nhưng có lẽ vì sự nhạy cảm của vấn đề nên các báo đưa tin về sự kiện này cũng rất hạn chế thậm chí là không đưa tin tức về sự kiện này, trừ một số báo mạng và báo, đài, truyền hình Hà Nội. Theo khảo sát của tác giả trên báo Lao Động, báo Đại Đoàn Kết đã không đưa tin bài về các sự kiện này. Khi các sự kiện “đòi đất” này nhận được rất nhiều sự quan tâm theo dõi của nhân dân cả nước vì nó không chỉ đơn thuần là hiện tượng tôn giáo “đòi đất” để xây trụ sở cho các hoạt động tôn giáo của mình mà còn mang cả những chi tiết của các thế lực thù địch nước ngoài. Muốn lợi dụng tôn giáo vào mục đích chia rẽ khối đại đoàn kết dân tộc, xuyên tạc, nói xấu chủ trương của Đảng và chính sách nhà nước, gây ảnh hưởng xấu đến uy tín nước ta với thế giới.

2.1.3 Nội dung thông tin đấu tranh chống các quan điểm sai trái về tôn giáo trên địa bàn Hà Nội của báo chí

Đấu tranh chống các luận điệu thù địch, sai trái trên báo chí không phải là chủ đề mới, nhưng luôn mang tính thời sự, bởi đó là nhiệm vụ chính trị sống còn, thường xuyên của báo chí cách mạng. Chưa bao giờ báo chí nước ta có bước phát triển mạnh mẽ và toàn diện như hiện nay

Trên địa bàn Hà Nội những năm qua, nói về đấu tranh chống các quan điểm sai trái về tôn giáo, nổi lên các hoạt động “đòi đất ” của Thiên chúa giáo của Báo Hà Nội Mới. Và nổi bật cho những hành vi lợi dụng tôn giáo vi phạm pháp luật trong năm 2007 -2010 tại Hà

Nội là ba vụ việc “đòi lại” đất đai của công giáo Hà Nội đó là vụ: Vụ việc tại số 42 Nhà Chung (phường Hàng Trống, quận Hoàn Kiếm), số 178 Nguyễn Lương Bằng (phường Quang Trung, quận Đống Đa), vụ việc tại Núi chẽ (xã An phú, huyện Mỹ Đức), những sự kiện này đều nhận được sự quan tâm đặc biệt của công chúng cả nước. Trước tình hình đó, báo Hà Nội mới theo dòng sự kiện đã tham gia tích cực trong việc tuyên truyền, đấu tranh làm rõ bản chất vấn đề của sự kiện, chống lại các quan điểm sai trái lợi dụng tôn giáo vi phạm pháp luật.

Đối với các sự kiện lợi dụng tôn giáo của giáo dân giáo xứ Thái Hà, Báo Hà Nội Mới với nhiệm vụ là "cơ quan của thành ủy đảng cộng sản Việt Nam thành phố Hà Nội, tiếng nói của đảng bộ, chính quyền và nhân dân thủ đô" đã phản ánh, bình luận sâu sắc có chiều sâu, sức thuyết phục cao, giúp cho nhân dân cả nước hiểu rõ về bản chất của vấn đề “đòi đất” của giáo xứ Thái Hà xảy ra liên tục mấy năm gần đây.

Hơn 100 bài báo được đăng tải liên tục trên các số hàng ngày của báo Hà Nội Mới đã phản ánh, phân tích rõ được bản chất của sự kiện “đòi đất” sai pháp luật của giáo xứ Thái Hà. Loạt bài theo dòng sự kiện Vụ việc số tại số 178 Nguyễn Lương Bằng (phường Quang Trung, quận Đống Đa), 42 Nhà Chung (phường Hàng Trống, quận Hoàn Kiếm) và vụ việc tại Núi chẽ (xã An phú, huyện Mỹ Đức) đã nêu bật được những vi phạm của giáo xứ Thái Hà, phân tích được bản chất thực sự của việc lợi dụng tôn giáo vi phạm pháp luật, vạch trần được bộ mặt thật sự đằng sau việc gọi là “đòi đất” của giáo xứ Thái Hà. Qua loạt bài về sự kiện này chúng ta cũng thấy ý kiến khách quan của các cơ quan chính quyền Thành Phố Hà Nội, cũng như ý kiến của nhân dân Hà Nội, nhân dân cả nước, kiều bào nước ngoài phản đối trước việc làm trái pháp luật của giáo xứ Thái Hà.

Khi các sự kiện tại số 42 Nhà Chung (phường Hàng Trống, quận Hoàn Kiếm), số 178 Nguyễn Lương Bằng (phường Quang Trung, quận Đống Đa), vụ việc tại Núi chẽ (xã An phú, huyện Mỹ Đức)... xảy ra, báo Hà Nội Mới đã liên tục số nào cũng có bài phản ánh để theo sát, phản ánh kịp thời những diễn biến của sự kiện. *“Những ngày này không khí xung quanh khu đất 42 Nhà Chung khá căng thẳng, giáo dân từ các tỉnh, thành khác kéo về, đập phá tường rào, dựng lều, bạt che mưa, dựng cây Thanh giá và rước tượng Đức Mẹ vào trong khuôn viên khu đất và ở lì trong đó. Đã xảy ra xô xát giữa nhân viên bảo vệ của các cơ quan của quận Hoàn Kiếm đang sử dụng khu đất đó với giáo dân. Phố Nhà Chung và*

một số phố xung quanh thường xuyên bị tắc nghẽn giao thông...” (Tại 42 Nhà Chung, quận Hoàn Kiếm, Hà Nội Dừng ngay những hành vi gây mất trật tự công cộng của tác giả Dương Hà 26-01-2008)

“Hôm qua 15-10, UBND TP Hà Nội tổ chức gặp mặt đại diện các cơ quan ngoại giao nước ngoài tại Hà Nội để thông tin chi tiết và giải đáp những vấn đề liên quan đến vụ việc tại khu đất 42 Nhà Chung và 178 Nguyễn Lương Bằng trong thời gian qua.” (Đánh giá cao chính quyền TP Hà Nội trong xử lý vụ việc gây rối trật tự tại 42 Nhà Chung và 178 Nguyễn Lương Bằng -báo Hà Nội Mới 16-10-2008). “Những tưởng sau khi thành phố khánh thành Công viên Hàng Trống tại 42 Nhà Chung và Công viên 1- 6 tại 178 phố Nguyễn Lương Bằng, việc khiếu kiện, đòi đất đai dằng trái pháp luật của Tòa Tổng Giám mục Hà Nội và Giáo xứ Thái Hà sẽ chấm dứt.

Thế nhưng, tới 15-11-2008 vừa qua, một số linh mục và giáo dân Giáo xứ Thái Hà lại tiếp tục ngang nhiên có những hành vi vi phạm pháp luật. Họ đã cho dựng các cột sắt, vì kèo, xây dựng nhà trái phép trên khu đất do Điện lực Hà Nội và Công ty Vật tư Vận tải xi măng đang quản lý. Người dân địa phương rất bất bình trước việc làm sai trái này và đã tìm cách ngăn cản.” (Về việc xây dựng trái phép của nhà thờ Thái Hà diễn ra ngày 15-11-2008 - của Nhóm phóng viên nội chính báo Hà Nội Mới 20-11-2008)

Bên cạnh việc theo sát sự kiện xảy ra, nhằm kịp thời đưa tin, bài phản ánh về sự kiện. Thì các bài phản ánh về vấn đề “đòi đất” của giáo xứ Thái Hà cũng phân tích lật mặt nạ của tòa giám mục Hà Nội trong luận điệu “đòi đất” của mình. Khi tác giả đưa ra những luận chứng để phản ánh rõ bản chất của sự việc “đòi đất” nực cười tại Công ty May Chiến Thắng “Sao phải hành lễ ở nơi nhếch nhác thế?... Khi đưa dân đi vẩy nước Thánh, đánh dấu vào phần đất của Công ty May và các hộ liền kề, các linh mục có yêu cầu giáo dân phải hát cầu nguyện rằng: “Đem ánh sang vào nơi tối tăm. Đem thứ tha vào nơi tranh chấp...”. Vậy những những hành vi vi phạm pháp luật liên tiếp, diễn ra với chiều hướng ngày một quyết liệt hơn, với quyết tâm “đem tranh chấp giải quyết tranh chấp” đòi khu đất bằng mọi giá, đồng thời thể hiện sự coi thường chính quyền của Chánh xứ và các linh mục giáo xứ Thái Hà , liệu có đúng với những lời Đức Chúa đã răn?...”(Chánh xứ và linh mục Nhà thờ Thái Hà phải chịu trách nhiệm – PV báo Hà Nội Mới 19-8-2008).

Qua thực tế diễn biến sự kiện, qua những phân tích về sự thật luận điệu “đòi đất” của giáo xứ Thái Hà. Các bài báo đã nói lên nỗi khổ của các giáo dân: “16 giờ chiều cùng ngày, phóng viên báo Hà nội mới đã vào khu vực khuôn viên 42 Phố Nhà Chung, nơi có hàng

trăm giáo dân và linh mục tụ tập trong các lễ báp. Thoạt nhìn bên ngoài chúng tôi tưởng tất cả đều đang chú tâm cho việc cầu nguyện, nhưng khi vừa thấy chúng tôi bước vào, nhiều người đã quay ra, vẻ mặt rất phẫn khởi nói: "May quá, các bác đã đến thay phiên để chúng em về". Nhiều người đã lầm tưởng chúng tôi là những giáo dân từ các giáo xứ khác đến thay phiên "trông" khu đất 42 Nhà Chung để họ được về nhà, nhưng khi biết chúng tôi chỉ là khách qua đường tò mò vào xem, họ tỏ ra vô cùng chán nản. Khi chúng tôi đặt câu hỏi vì sao lại đến dựng lễ trại, chiếm giữ trái phép khu đất này, có biết đây là đất đang do các cơ quan Nhà nước quản lý và sử dụng không thì một số giáo dân cho biết họ nghe một số người nói khu đất này sẽ được xây vũ trường hay trung tâm thương mại gì đó, như thế sẽ làm ảnh hưởng đến sự tôn nghiêm của Nhà thờ; một số khác cho rằng đây là khu đất thuộc quyền quản lý của Tòa Giám mục..." (Những diễn biến mới tại số 42 Nhà Chung, Hoàn Kiếm Tòa Tổng Giám mục phải chấm dứt ngay những hành động vi phạm pháp luật - của Nhóm phóng viên nội chính báo Hà Nội Mới 27- 01- 2008).

Vì vậy, các giáo dân cũng thật vui mừng khi các vụ "đòi đất" của giáo hội kết thúc để họ có thể trở về đời sống thường nhật hàng ngày. "Trong buổi sớm giá buốt 1/2/2008 (25 Tết), khuôn viên khu đất 42 Nhà Chung tấp nập người vào, ra. Không còn thấy những khuôn mặt căng thẳng, đầy âu lo của giáo dân vẫn thường đến để thay ca "trực" trông đất. Chỉ có ánh mắt tươi vui, những nụ cười ấm áp trên môi" (Khu đất 42 Nhà Chung: Bình an đã trở lại - của Nhóm phóng viên nội chính báo Hà Nội Mới 02-02-2008).

Các bài phản ánh của báo Hà Nội Mới với tư cách là cơ quan ngôn luận của Thành ủy và nhân dân thủ đô, đã thể hiện rõ quan điểm của Thành ủy Hà Nội trước hành vi vi phạm pháp luật lợi dụng tôn giáo của giáo xứ Thái Hà cho giáo dân và nhân dân cả nước được biết: "Trước hành vi vi phạm pháp luật của một số linh mục, giáo dân Giáo xứ Thái Hà, chính quyền thành phố đã tỏ rõ quan điểm, đó là Nhà thờ Thái Hà phải có trách nhiệm đối với giáo dân của mình, không được khuyến khích, dung túng cho những việc làm vi phạm pháp luật. Nếu Giáo xứ Thái Hà có nhu cầu thực sự về đất để phục vụ mục đích tôn giáo thì cần phải thực hiện đúng các trình tự theo quy định của pháp luật để các cơ quan chức năng của thành phố xem xét, giải quyết. Nhà thờ Thái Hà không thể tiếp diễn những hành vi bất chấp pháp luật, coi thường kỷ cương phép nước, để các thế lực thù địch lợi dụng, chia rẽ khối đại đoàn kết dân tộc, làm ảnh hưởng đến hình ảnh tốt đẹp của những người Công giáo yêu nước" (Về việc xây dựng trái phép của nhà thờ Thái Hà diễn ra ngày 15-11-2008 - của Nhóm phóng viên nội chính báo Hà Nội Mới 20-11-2008).

Tuy vậy, ngay cả khi đứng trước những hành vi vi phạm pháp luật ngày càng quá đà của giáo xứ và giáo dân Thái Hà thì chủ trương của Thành ủy Hà Nội: *“Khi xảy ra các vụ đòi đất trái pháp luật, trong quá trình xử lý các hành vi sai trái, chính quyền các cấp luôn áp dụng các biện pháp có tình, có lý; kiên quyết với những kẻ ngoan cố, nhưng cũng khoan hồng cho những người nhận ra sai lầm, biết hối cải. “Đánh kẻ chạy đi, không ai đánh người chạy lại” - đó là đạo lý ngàn đời nay của dân tộc Việt Nam.”* (Ngoan cố và lạc lõng - của tác giả Anh Quang báo Hà Nội Mới 14-09-2009)

Những bài viết của báo Hà Nội Mới theo sát các sự kiện “đòi đất” của giáo xứ Thái Hà đã phản ánh rõ bản chất thật sự của sự việc “đòi đất” của giáo xứ, nói lên được tâm tư nguyện vọng của chính các giáo dân, và nhân dân cả nước hướng về sự kiện này. Các bài viết đã phân tích, phản ánh được những sai phạm của giáo xứ Thái Hà khi mượn danh tôn giáo để phục vụ cho những mưu đồ chống phá sự đoàn kết tôn giáo của cộng đồng nhân dân có đạo trong cả nước. Báo Hà Nội Mới, qua những bài phản ánh, phân tích, phỏng vấn đã làm tròn trách nhiệm định hướng dư luận xã hội của mình trong sự kiện này.

2.2 Phương thức (nghệ thuật) thông tin của 3 tờ báo: báo Hà Nội Mới, Lao Động, Đại Đoàn Kết

Cả ba tờ báo Hà Nội Mới, báo Đại Đoàn Kết, báo Lao Động mỗi tờ đều có những “chiêu”, “ngón” nghề nghiệp riêng để thể hiện thông tin hay, hiệu quả, sinh động. Những vấn đề đảm bảo nội dung thông tin cần thiết cho bài viết.

Đối với tít của các bài viết phản ánh vấn đề tôn giáo trên địa Hà Nội đều được các báo chăm chút, và sử dụng như một “vũ khí” tốt cho bài viết. Các tít của ba báo đều có sự chính xác về thông tin như: *“Tòa giám giám mục Hà nội cần sớm yêu cầu giáo sỹ và giáo dân chấm dứt hành vi sai trái”* - *“giáo lý nhà Phật thích hợp với cuộc sống hiện đại hôm nay”* - báo Lao Động. Có tính hấp dẫn thu hút bạn đọc: *“Phật giáo góp phần giải quyết vấn đề về môi trường”* báo Lao Động. *“Sự thật không thể che đậy”* - báo Hà Nội Mới. *“Bóc trần mưu đồ thâm độc”* - báo Hà Nội Mới. Tít các bài viết về tôn giáo được các báo sử dụng một cách chính xác về thông tin và hấp dẫn về nội dung, ngôn ngữ sử dụng ngắn gọn cô đọng xúc tích, từ ngữ được sử dụng trong các bài phản ánh về tôn giáo trên ba tờ báo tuy không bóng bẩy nhưng vẫn đạt được hiệu quả cao gây sự tò mò, quan tâm của công chúng bạn đọc.

Thể loại được các báo sử dụng trong các bài viết về tôn giáo thường là thể loại phản ánh, đây là thể loại đơn giản giúp bạn đọc dễ tiếp cận và nắm bắt thông tin.

Ngôn ngữ trong các bài báo về tôn giáo đều được các báo pháp huy hầu hết đều sử dụng ngôn ngữ chính luận, không quá khoa trương nhưng chặt chẽ, sắc sảo, như trong bài *Ngoan cố và lạc lõng* - báo Hà Nội Mới 14-09-2009: *“Lẽ ra, sau hàng loạt các hành vi vi phạm pháp luật qua các vụ đòi đất trái pháp luật ở 42 Nhà Chung và 178 Nguyễn Lương Bằng, bị Chủ tịch UBND TP Hà Nội ra văn bản cảnh cáo, những tướng một số linh mục giáo xứ Thái Hà sẽ tỉnh ngộ, nhận thức được những hành vi sai trái của mình, tự chấn chỉnh để có thể hòa nhập vào cuộc sống chung của đại đa số đồng bào Công giáo sống “kính Chúa, yêu nước”, “tốt đời, đẹp đạo”, hòa mình vào sự nghiệp xây dựng đất nước của toàn dân. Nhưng thật đáng chê trách, các linh mục giáo xứ Thái Hà vẫn không chịu tỉnh ngộ để rút ra bài học cần thiết. Thời gian gần đây, họ vẫn tỏ ra rất cay cú, liên tục có các hành vi vi phạm pháp luật ngày một nghiêm trọng hơn.”* (Ngoan cố và lạc lõng - của tác giả Anh Quang báo Hà Nội Mới 14-09-2009). Hay như cách dùng ngôn ngữ hài hước, châm biếm, sắc sảo giàu tính đối lập, thể hiện cái tài trong cách sử dụng ngôn ngữ của nhà báo khi phản ánh về đề tài tôn giáo mà theo tác giả điển hình là bài *“Hảo ý” nào của ông Ngô Quang Kiệt* ? - của tác giả Hải Bình báo Hà Nội Mới 26-09-2008 *“Hộ chiếu là tài sản của nước Cộng hòa xã hội chủ nghĩa Việt Nam (CHXHCNVN) và chỉ cấp cho công dân Việt Nam”. “Chính phủ nước CHXHCNVN yêu cầu các nhà chức trách có thẩm quyền liên quan cho phép người mang hộ chiếu này được đi lại dễ dàng và được tạo mọi sự giúp đỡ cần thiết”. Đó là những dòng ở trang đầu của mỗi tấm hộ chiếu, chắc ông không đọc, hoặc đọc chắc không hiểu. Có cả tiếng Anh nữa đấy (Người Việt trân trọng gọi là tấm hộ chiếu hoặc đơn giản là hộ chiếu, chứ không gọi là “cái hộ chiếu”, hai tấm văn hóa đấy ông Kiệt ạ).*” Cách sử dụng ngôn ngữ của tác giả trong bài phản ánh thực sự rất đắt, ngôn ngữ được sử dụng cách linh hoạt khéo léo sắc bén làm cho độc giả cảm nhận vấn đề theo một khía cạnh khác của sự việc. Vẫn là sự việc ông Ngô Quang Kiệt “lu loa” với báo nước ngoài rằng báo chí Việt Nam cố tình suy diễn trích dẫn sai lời phát biểu của ông. Nhưng với cách sử dụng ngôn ngữ sắc sảo cộng với luận điểm chặt chẽ một lần nữa các nhà báo báo Hà Nội Mới đã “lật mặt” nạ “hảo ý” của ông Ngô Quang Kiệt.

Đối với báo Lao Động thì ngôn ngữ chính luận từ trước đến nay vẫn là một thế mạnh nổi tiếng của báo, đặc biệt là trong các bài mang tính phê phán các “thói hư, tật xấu” của xã hội. Đối với đề tài tôn giáo ngôn ngữ chính luận sắc sảo, chặt chẽ vốn là thế mạnh của báo một lần nữa lại được các nhà báo báo Lao Động phát huy tối đa sức mạnh chiến đấu trong các bài viết phê phán các “hủ tục” tôn giáo, các tục lệ tôn giáo bị biến tấu trở thành “mê tín

dị đoan” của xã hội. Như trong bài viết “*tàu bay giấy*” của nhà báo chính luận hàng đầu của báo Lao Động Lý Sinh Sự “*Thế mà hầu hết các nhà đã cúng rằm từ mấy hôm trước, nhất là các nhà làm ăn, buôn bán, cỗ bàn thế nào không biết nhưng vàng mã đốt kinh quá, nhà nào cũng mang ra đường hoá hàng đồng, khói và tàn giấy bay sang tra tấn hàng xóm, như tháng năm nông dân đốt đồng hay miền núi đốt rẫy, mù mịt trời đất!*”

- Nghe nói có quy định đốt vàng mã nơi công cộng bị phạt to tiền lắm cơ mà.

.” (Tàu bay giấy - báo Lao Động 24-8-2010) Ngôn ngữ chính luận đã giúp cho các bài báo về tôn giáo thêm tính chặt chẽ, thuyết phục và có tính chiến đấu cao.

Ảnh được sử dụng trong các bài báo tôn giáo trên cả bà tở báo được tác giả sử dụng phù hợp, với nội dung bài viết và nội dung mà bài báo muốn truyền đạt. Các ảnh có tính thẩm mỹ, mang thông điệp cao tạo được sự chú ý thu hút cho bạn đọc và cũng là điểm nhấn của các bài báo về tôn giáo. Các bức ảnh được sử dụng trong các bài viết về tôn giáo trên các báo Hà Nội Mới, Báo Đại Đoàn Kết, Lao Động đã giúp độc giả có cái nhìn trực quan hơn về các sự kiện tôn giáo mà bài viết muốn phản ánh, tăng độ chân thực của thông tin các bài báo mang lại.

Các trình bày các bài báo tôn giáo, tuy ở mỗi báo là khác nhau nhưng nhìn chung vẫn theo phong cách riêng của mỗi báo, phù hợp với đối tượng độc giả của mỗi tờ.

2.3 Tác động và hiệu quả của 3 tờ báo và phản hồi của dư luận

2.3.1 Tác động tới công chúng

Ước tính, hiện nay ở Việt Nam có khoảng 80% dân số có đời sống tín ngưỡng, tôn giáo, trong đó có khoảng gần 20 triệu tín đồ của 6 tôn giáo đang hoạt động bình thường, ổn định, chiếm 25% dân số. Nên đề tài tôn giáo luôn là đề tài “nóng” được bạn đọc rất quan tâm theo dõi. Những thông tin mà báo chí đưa ra phản ánh về vấn đề tôn giáo đã góp phần tác động sâu sắc tới công chúng trong suy nghĩ và hành xử đối với vấn đề tôn giáo. Những thông tin này đã giúp công chúng thấy và hiểu rõ hơn về đường lối chính sách của Đảng và nhà nước . Đã giúp công chúng có cái nhìn khách quan hơn đối với các sự kiện tôn giáo. Góp phần định hướng đúng đắn dư luận trong nước về vấn đề tôn giáo và quan trọng là đã giúp công chúng nâng cao hiểu biết của mình về tôn giáo và tín ngưỡng Việt Nam.

2.3.2 Phản hồi của dư luận và xử lý của báo chí

Báo báo Hà Nội Mới ngoài việc nhận được những ý kiến đồng tình của cộng đồng dân cư sinh sống quanh khu vực 42 Nhà Chung mà cho cả các tín đồ theo đạo Công giáo

trong nước, kiều bào Việt Nam ở nước ngoài, góp ý nêu lên ý kiến của mình xung quanh sự kiện giáo xứ Thái Hà đã lợi dụng việc gọi là đòi đất để xúi bẩy, kích động giáo dân có những hành vi vi phạm pháp luật chống lại người thi hành công vụ, chính sách của Thành ủy Hà Nội. Những tin, bài được báo Hà Nội mới liên tục phản ánh, theo dòng sự kiện đã giúp cho nhân dân cả nước và kiều bào nước ngoài hiểu rõ được bản chất của sự việc, từ đó có những cái nhìn khác quan để đánh giá về sự kiện tôn giáo tại địa bàn Hà Nội.

Giáo dân Lý Tử Hà, phố Thanh Sơn, thị xã Cao Bằng

Đức Chúa chẳng hài lòng chút nào trước cảnh giáo dân đập phá của công, đánh người khác đạo

...Đức Chúa và Đức Mẹ với tình thương yêu toàn nhân loại, toàn sinh vật, thực vật và thực thể trên thế giới, Ngài muốn chúng ta có cuộc sống hòa bình, ngài thương yêu giáo dân của Ngài và cũng thương yêu mọi người khác, mọi sinh vật cỏ cây... trên thế gian này!

Bởi vậy Đức Chúa chẳng hài lòng chút nào khi một số giáo dân vừa rồi đập phá cổng sắt, tài sản của công, đánh người khác đạo, gây mất an ninh trật tự... Vậy Đức Chúa có thương những người bảo vệ bị đánh đi viện vừa rồi không? Chắc chắn Ngài xót thương và phù độ cho họ chóng khỏe trở lại. Các giáo dân làm việc ấy không nghe lời của Chúa dạy, phải sống hòa bình và có ích, không được làm điều ác. Các giáo dân có biết hình ảnh Chúa trên mặt sông sóng dữ, và vai ngài đậu những cánh chim bồ câu hòa bình? Đó là hình ảnh đẹp và lời dạy của Đức Chúa, Hãy sống có ích, sống hòa bình với tất cả mọi người. Để làm sao khi từ giã thế gian linh hồn bay lên và cổng Thiên đàng mở ra đón chúng ta.

Trần Quốc Anh, Việt kiều định cư tại Châu Âu

Đừng để bị biến thành nạn nhân của những kẻ lợi dụng tôn giáo chia rẽ đoàn kết dân tộc

Tôi là người định cư ở Châu Âu đã 20 năm. Tôi thấy cách hành sự của Tòa Giám mục Hà Nội là quá mức cần thiết. Bản thân tôi sinh ra trong một gia đình nửa Công giáo và nửa Phật giáo, nhưng tôi muốn tin vào sự công bình và lẽ phải, dù cho đó là Chúa hay Phật. Chúng ta hãy cảnh giác để khỏi trở thành nạn nhân của những kẻ thù địch đang cố tình lợi dụng tôn giáo để kích động, chia rẽ đoàn kết dân tộc. Hãy tỉnh táo vì một xã hội thịnh vượng, hạnh phúc, mà ở đó mỗi người có quyền tự do tôn giáo trên cơ sở tôn trọng pháp luật.

Theo dõi sự kiện qua báo Hà Nội mới khi sự việc 42 Nhà Chung kết thúc, nhiều độc giả cũng gửi phản hồi về cho báo Hà Nội Mới thể hiện tâm trạng vui mừng của mình khi sự việc đã được giải quyết hợp tình hợp lý. *Ngay từ sáng sớm 19/9, bạn đọc **Đinh Viết Tứ ở thành phố Anaheim, thuộc quận Cam, bang California (Mỹ)**, đã gửi cho HNM ý kiến về bài viết xây dựng Công viên cây xanh tại khu đất 42 Nhà Chung, Hoàn Kiếm, Hà Nội như sau:*

"Đây là một quyết định rất tuyệt vời đặt trên một nhu cầu thực tế tại chỗ. Khu đảo kiến trúc này rất chật chội, thiếu thông thoáng, nên việc lập công viên cây xanh sẽ giúp phần làm tốt môi trường khu vực này. Hơn nữa, việc sử dụng trước đây giành cho công ích thì nay vẫn cho công ích, nhưng lại làm tăng vẻ mỹ quan khu vực nói riêng và một khu hẹp của Thủ đô nói chung; còn về phía đồng bào ở gần sẽ không còn lý do than phiền sự ồn ào và còn được kề cận một "lá phổi" của thành phố".

Những ý kiến của độc giả liên tục được gửi về cho báo Hà Nội Mới đã chứng tỏ được sự quan tâm rất lớn của độc giả đối với đề tài tôn giáo, và điều đáng mừng là các ý kiến gửi về hầu hết đều là những ý kiến đồng tình với những thông tin của báo đưa ra, đồng thời động viên khích lệ các phóng viên và báo tiếp tục thực hiện các bài viết phản ánh vấn đề tôn giáo để cho công chúng có nguồn tìm hiểu thêm thông tin nâng cao sự hiểu biết về các sự kiện tôn giáo đang diễn ra quanh mình. Những ý kiến của độc giả, chính là sự kích lệ rất lớn đối với đội ngũ phóng viên, biên tập viên, ban biên tập các tờ báo nhưng đồng thời đây cũng chính là thách thức trách nhiệm của các nhà báo phải quan tâm nâng cao hơn nữa chất lượng cũng như số lượng của các bài báo phản ánh vấn đề tôn giáo nói chung và tôn giáo Hà Nội nói riêng. Nhưng những ý kiến động viên, góp ý được gửi về liên tục cho Báo Hà Nội mới cho sự kiện lợi dụng tôn giáo kích động giáo dân gây mất trật tự công cộng cũng là “tiếng kêu” của độc giả cả nước đối với sự quan tâm chưa đúng mức của các báo đối với vấn đề tôn giáo tại Việt Nam nói chung và Hà Nội nói riêng như hiện nay.

Khi nhận được những ý kiến đóng góp của độc giả trong và ngoài nước gửi về Báo Hà Nội Mới đã chọn lọc đăng rất nhiều ý kiến trong mục “phản ứng của dư luận xã hội” của báo bên cạnh các bài viết phản ánh. Điều này làm cho các sự kiện đưa ra của báo có tính hai chiều, qua những ý kiến tiêu biểu của bạn đọc, công chúng sẽ thấy rõ được bản chất của sự việc mà không cảm thấy bị “chèn ép” thông tin từ các phóng viên. Cá nhân tác giả cho

rằng trong báo chí hiện đại đây chính là phương pháp phản ánh, định hướng dư luận tốt nhất của báo chí. Và trong các sự kiện giáo xứ Thái Hà “đòi đất” báo Hà Nội Mới đã hoàn thành xuất sắc nhiệm vụ tuyên truyền, định hướng dư luận, xứng đáng là cơ quan ngôn luận của Đảng ủy Thành Phố và nhân dân thủ đô.

Tóm lại: Năm 2007 đến năm 2010 trên địa bàn Hà Nội, hoạt động tôn giáo có nhiều diễn biến phức tạp, các tôn giáo trong thời gian qua đều cố gắng tăng phạm vi ảnh hưởng của mình trên địa bàn Hà Nội, các sự kiện tôn giáo lớn được các tôn giáo tổ chức với quy mô rầm rộ thu hút nhiều sự quan tâm chú ý của các công dân có đạo và dư luận nhân dân trong cả nước. Thời gian qua nhiều sự kiện, phong trào tốt đẹp góp phần xây dựng xã hội phát triển của các tôn giáo tại Việt Nam đã được hình thành và phát triển mạnh mẽ, như phong trào “Khóa tu mùa hè” cho thanh niên của Phật giáo, ...thì cũng có tôn giáo đã lợi dụng lòng tin tôn giáo của các giáo dân, kích động giáo dân làm trái pháp luật, ý đồ dùng lòng tin tôn giáo làm phai nhạt lòng tin của quần chúng đối với Đảng và Nhà nước Việt Nam. Báo chí với nhiệm vụ phản ánh khách quan hiện thực, đưa ra nội dung thông tin có định hướng đúng đắn, chân thật, có sức thuyết phục dư luận xã hội, hình thành dư luận xã hội của mình đã tích cực tham gia cuộc đấu tranh chống những quan điểm sai trái, lợi dụng tôn giáo của các thế lực thù địch trên của bàn Hà Nội. Nhưng so với những diễn biến, hoạt động, phát triển của tình hình tôn giáo trên địa bàn thủ đô thì báo chí vẫn chưa theo kịp.

Cả ba tờ báo Hà Nội Mới, báo Đại Đoàn Kết, báo Lao Động mỗi tờ đều có những “chiêu”, “ngón” nghề nghiệp riêng để thể hiện thông tin hay, hiệu quả, sinh động. Những vẫn đảm bảo nội dung thông tin cần thiết cho bài viết.

Đối với báo Hà Nội Mới, là "cơ quan của thành ủy đảng cộng sản Việt Nam thành phố Hà Nội, tiếng nói của đảng bộ, chính quyền và nhân dân thủ đô", nên đối với các sự kiện liên quan trực tiếp đến tình hình tôn giáo tại Hà Nội được báo Hà Nội Mới phản ánh tương đối đầy đủ, nhất là trong giai đoạn 2007-2010 lại là giai đoạn xảy ra nhiều sự kiện tôn giáo lớn, phức tạp. Thời gian phản ánh thông tin nhanh nhạy chính xác, phân tích cặn kẽ, có chiều sâu, đặc biệt là liên quan đến các sự kiện lợi dụng tôn giáo gây mất trật tự, chia rẽ dân tộc của các thế lực thù địch. Để đảm bảo nội dung thông tin, nhưng vẫn thu hút bạn đọc theo tác giả thế mạnh của báo Hà Nội Mới chính là cách giật tít và chọn thể loại cho bài viết.

Tuy nhiên, hiện nay các bài viết về vấn đề tôn giáo trên báo Hà Nội Mới chủ yếu vẫn theo tình thời vụ, khi có sự kiện thì sẽ cho đăng một loạt tin bài định hướng dư luận, còn khi không có sự kiện tôn giáo nổi bật trên của bàn thì đề tài tôn giáo lại bị bỏ trống. Việc tập

trung phản ánh vào một thời điểm như vậy sẽ thu hút chú ý của dư luận vào vấn đề báo Hà Nội Mới muốn nhấn mạnh, nhưng sau sự kiện chúng ta lại ngừng tuyên truyền, phản ánh về vấn đề tôn giáo thì sẽ không đạt được hiệu quả truyền thông, định hướng dư luận như mong muốn. Khi các sự kiện lắng xuống, báo Hà Nội Mới ngừng các bài hoặc thỉnh thoảng mới có bài đề cập tuyên truyền về vấn đề tôn giáo, thì đây sẽ lại là thời điểm thuận lợi để cho các thế lực thù địch tiếp tục tung tin, xuyên tạc, làm lung lay định hướng dư luận của nhân dân ta về vấn đề chính sách tôn giáo của Nhà nước nói chung và Ủy ban nhân dân Thành phố Hà Nội nói riêng. Vì vậy, theo ý kiến của tác giả báo Hà Nội Mới cần phát huy hơn nữa thế mạnh của mình đối với đề tài tôn giáo trên địa bàn

Báo Đại Đoàn Kết chủ yếu phản ánh về vấn đề tôn giáo trên của báo Hà Nội bằng các bài viết phản ánh. Tuy nhiên số lượng tin bài về tôn giáo trên báo vẫn còn quá ít, chưa đi sâu vào phân tích mà chủ yếu mới chỉ là phản ánh sự kiện về tôn giáo qua bề nổi của sự kiện. Có thể vì đề tài tôn giáo, hay vấn đề tôn giáo là đề tài khó và nhạy cảm nên các báo vẫn ngại tiếp cận và báo Đại Đoàn Kết cũng không ngoại lệ. Tuy nhiên với trách nhiệm là cơ quan ngôn luận của Mặt trận Tổ quốc Việt Nam, với mục tiêu đoàn kết dân tộc, mà vấn đề đoàn kết dân tộc rất quan trọng hiện nay chính là vấn đề đoàn kết tôn giáo. Thì tác giả cho rằng báo Đại Đoàn Kết cần quan tâm hơn nữa về vấn đề tôn giáo cả nước nói chung và vấn đề tôn giáo trên địa bàn Hà Nội nói riêng. Có như vậy, báo Đại Đoàn Kết không những đáp ứng được nhu cầu tìm hiểu thông tin về các vấn đề, sự kiện tôn giáo của bạn đọc mà còn hoàn thành được nhiệm vụ báo chí, đi đúng được tôn chỉ mục đích, nâng cao khối đại đoàn kết dân tộc của mình.

Thời gian vừa qua (2007-2010) các bài báo về vấn đề tôn giáo được đăng tải trên báo Lao Động đưa tin ngắn gọn súc tích, đủ nội dung, các bài phân tích khách quan. Tuy nhiên, các bài viết về vấn đề tôn giáo đặc biệt về tôn giáo trên địa bàn Hà Nội so với dung lượng tin bài của báo Lao Động như vậy vẫn còn thấp. Chưa thật sự đáp ứng được hết sự mong mỏi của bạn đọc và chức năng định hướng dư luận về tôn giáo của mình. Trong khi các sự kiện đấu tranh chống những hành vi lợi dụng tôn giáo của giáo xứ Thái Hà, thu hút đông đảo sự quan tâm của công chúng, thì không hiểu vì lý do gì mà một tờ báo chính luận hàng đầu của Việt Nam như báo Lao Động lại đứng ngoài cuộc. Qua khảo sát tác giả nhận thấy, báo Lao Động không hề đưa một tin bài nào về các sự kiện đòi đất của giáo xứ Thái Hà, phải chăng cũng vì sự kiện tôn giáo này là vấn đề nhạy cảm nên báo Lao Động không đưa tin. Nhưng dù vì bất cứ lý do gì thì theo ý kiến của tác giả báo Lao Động cần có sự quan tâm

hơn nữa đến vấn đề tôn giáo nói chung và vấn đề tôn giáo trên địa bàn Hà Nội nói riêng, nhằm đáp ứng nhu cầu thông tin về các vấn đề tôn giáo của bạn đọc.

CHƯƠNG 3:

KINH NGHIỆM THÔNG TIN, DỰ BÁO VÀ GIẢI PHÁP ĐỂ NÂNG CAO HIỆU QUẢ HOẠT ĐỘNG CỦA BÁO CHÍ VỀ TÔN GIÁO TRÊN ĐỊA BÀN HÀ NỘI NHỮNG NĂM TIẾP THEO.

3.1 Tôn giáo tại Hà Nội

Thời gian tới trên của bàn Hà Nội vẫn tiềm ẩn nhiều khả năng diễn biến phức tạp vừa có mặt tích cực, vừa có mặt tiêu cực của các tôn giáo trên địa bàn. Đòi hỏi các cơ quan quản lý của Đảng và Nhà nước phải luôn chặt chẽ theo dõi sự phát triển của các tôn giáo nhằm điều chỉnh kịp thời nếu có tôn giáo nào cố tình lợi dụng lá bài tôn giáo để đi sai mục đích tổ chức các chống phá Nhà nước ta.

3.2 Một số bài học kinh nghiệm thông tin về vấn đề tôn giáo

Nắm rõ chủ trương của Đảng và chính sách của nhà nước về công tác tôn giáo. Thường xuyên nâng cao nhận thức, trình độ lý luận chính trị, kiến thức về tôn giáo và kỹ năng chuyên môn nghiệp vụ cho đội ngũ cán bộ

Thận trọng, nhưng phải nhanh nhạy trong công tác thông tin

Các thông tin liên quan đến vấn đề tôn giáo lại vô cùng nhạy cảm, nếu các nhà báo chủ quan không điều tra kỹ nguồn gốc sự việc, tìm hiểu độ tin cậy của thông tin thì có thể dẫn đến những bài phản ánh thông tin sai lệch có lợi cho các thế lực thù địch chống phá nhà nước, lợi dụng tôn giáo, gây nguy hại cho bản thân, cho tòa soạn, cho xã hội. Vì vậy, tuy phải nhanh nhạy trong nắm bắt thông tin, theo kịp dòng sự kiện nhưng các phóng viên, tòa soạn vẫn phải tỉnh táo trong công tác xác định độ chính xác của thông tin. Đặc biệt là vấn đề tôn giáo lại là vấn đề tương đối nhạy cảm đối với xã hội, nhân dân và nhà nước như hiện nay.

Thận trọng trong quá trình tìm hiểu nhưng phải luôn bám sát tình hình tôn giáo trên các trang phản động để từ đó nắm được xu thế vận động của bọn mượn danh tôn giáo trong nước.

Đón trước đi đầu, nắm bắt tình huống để có những bài viết phản ánh, tuyên truyền giúp định hướng dư luận đi đúng hướng. Không để tình trạng, khi sự việc tôn giáo đã xảy ra biến cố mới đi sau giải thích vận động làm giảm đi hiệu quả tuyên truyền, định hướng dư luận của báo chí.

Luôn đề cao coi trọng công tác tuyên truyền về vấn đề tôn giáo trong nội dung thông tin báo chí.

3.3. Một số đề xuất trong việc nâng cao hiệu quả của báo chí với vấn đề tôn giáo trên địa bàn Hà Nội trong thập kỷ hai của thế kỷ XXI

3.3.1. giữ vững định hướng công tác tư tưởng của Đảng và Thành ủy Hà Nội

3.3.2 Bám sát pháp luật của nhà nước đối với tôn giáo

3.3.3 giữ vững tôn chỉ, mục đích của các tờ báo

Dưới tác động của mặt trái kinh tế thị trường, nhiều hậu quả tiêu cực đã xảy ra. Vì chạy theo mục đích thương mại, nhiều tờ báo, nhiều nhà báo đã đi chệch khỏi tôn chỉ, mục đích chân chính. Trong bối cảnh đó, với tư cách là cơ quan lý luận chính trị của Trung ương Đảng, việc giữ đúng tôn chỉ, mục đích của các tờ báo là yêu cầu cấp thiết đặt ra cho Ban biên tập cũng như tập thể cán bộ, phóng viên, biên tập viên các báo.

3.4 Một số giải pháp cụ thể

Thứ nhất: Căn cứ vào phương hướng công tác tuyên truyền, Ban Biên tập cần kịp thời cụ thể hóa đề có kế hoạch chi tiết hàng số, hàng tháng, hàng quý, hàng năm.

Thứ hai: Đẩy mạnh công tác nghiên cứu khoa học về các vấn đề liên quan đến tôn giáo và công tác tôn giáo của Đảng

Thứ ba: Tiến hành đưa tôn giáo trở thành một môn học chuyên sâu cho đội ngũ sinh viên báo chí tiếp cận hiểu rõ vấn đề, bản chất của tôn giáo nói chung và tôn giáo tại Việt Nam nói riêng

Thứ tư: Xây dựng và củng cố mạng lưới công tác viên về lĩnh vực tôn giáo.

Thứ năm: Tăng cường công tác thông tin cho đội ngũ cộng tác viên, biên tập viên về lĩnh vực tôn giáo.

Thứ sáu: Tăng cường lãnh đạo, chỉ đạo của Ban Biên tập

Thứ bảy cần tập trung xây dựng đội ngũ những người viết có tâm huyết, có trách nhiệm, có trình độ trên lĩnh vực đấu tranh chống các quan điểm thù địch, sai trái

Thứ tám tăng cường sự phối hợp đồng bộ giữa các loại hình báo chí; triệt để khai thác thế mạnh của báo điện tử, báo nói, báo hình, để đấu tranh kịp thời, có hiệu quả.

Tóm lại : Vì Tôn giáo là một trong những hiện tượng xã hội phức tạp nhất. Với lịch sử đã tồn tại hàng vạn năm, tôn giáo ảnh hưởng đến mọi lĩnh vực của đời sống xã hội với cả mặt tích cực lẫn tiêu cực. Nên phản ánh vấn đề tôn giáo vẫn là một đề tài được xem là ngại của báo chí. Qua tìm hiểu các vấn đề về tôn giáo, đánh giá tình hình tôn giáo tại Việt Nam, tình hình tôn giáo tại Hà Nội và qua tìm hiểu tình hình thực tế phản ánh vấn đề tôn giáo trên của báo Hà Nội của các báo, và thông qua tìm hiểu xin ý kiến của các chuyên gia tác giả xin đưa ra một số dự báo về tình hình tôn giáo của Hà Nội, từ đó rút ra bài học kinh nghiệm thông tin về vấn đề tôn giáo và giải pháp đề cao hiệu quả hoạt động của báo chí về tôn giáo trên địa bàn Hà Nội những năm tiếp theo.

KẾT LUẬN

Trong xã hội hiện đại, một trong những vấn đề mà những ai theo logic của tư duy lý tính thuần túy bất ngờ là sự bùng phát mạnh mẽ của cái gọi là “những hiện tượng phi lý”. Trong đó có hiện tượng tôn giáo.

Rõ ràng, trong thế kỷ thứ 21, ngoài những mối bận tâm về chiến tranh hủy diệt, về bệnh tật và nghèo đói, về thảm họa môi trường... tôn giáo và các vấn đề liên quan đến tôn giáo cũng như hệ lụy rất đa dạng mà hiện tượng này đưa lại là một trong những mối bận tâm của nhân loại. Mối bận tâm này bắt nguồn từ 1 thực tế, dường như có sự gia tăng đáng kể tôn giáo, nhất là ở vùng ngoại vi các trung tâm, tôn giáo truyền thống - nơi mà sự cùng khổ đang cần đến những cứu cánh tinh thần để bù đắp cho sự thiếu hụt hiện thực và nhất là sự nở rộ của trào lưu “tôn giáo mới” ở ngay trong lòng các quốc gia có nền kinh tế phát triển cao. Liên quan đến tình hình trên là những xung đột mà căn nguyên của nó rất phức tạp. Có thể do sự khác biệt về đức tin, cũng có thể do những đòi hỏi về kinh tế, chính trị, văn hóa của dân chúng đông đảo không được chính quyền thế tục đáp ứng. Cũng có khi rất đơn giản, chỉ là sự mạo phạm một đức tin nào đó một cách vô tình... Chẳng hạn, bức biếm họa về thánh Môhamet đã đẩy nhiều chính phủ của nhiều quốc gia đến chỗ phải đối mặt với sự phản ứng có tính toàn cầu của cộng đồng Hồi giáo trong năm 2008 là một ví dụ.

Kế thừa và vận dụng sáng tạo quan điểm của chủ nghĩa Mác - Lênin về tôn giáo trong điều kiện mới, Hồ Chí Minh và Đảng Cộng sản Việt Nam đã giải quyết khá thành công vấn đề hóc búa này. Hai vấn đề có tính nguyên tắc là triệt để tôn trọng quyền tự do tín ngưỡng tôn giáo và thực thi chiến lược đại đoàn kết dân tộc được nhận thức sâu sắc và thực hiện nhất quán. Quan điểm của Đảng về vấn đề tôn giáo luôn được nhanh chóng được cụ thể hóa, thể chế hóa bằng pháp luật và chính sách của nhà nước, nhờ vậy, công tác quản lý Nhà nước các hoạt động tôn giáo càng ngày càng thuận lợi, nhu cầu tôn giáo chính đáng của người có đạo càng ngày càng được thỏa mãn đầy đủ hơn.

Với nhiệm vụ là tiếng nói của Đảng, Nhà nước và Nhân dân Việt Nam, thời gian qua báo chí đã làm tốt trách nhiệm của mình trong công tác định hướng dư luận và đấu tranh những tư tưởng sai trái trong lĩnh vực tôn giáo cả nước nói chung và địa bàn Hà Nội nói riêng. Nhờ vậy, đã góp phần xứng đáng vào sự nghiệp củng cố và phát huy sức mạnh của khối đại đoàn kết toàn dân tộc, đấu tranh chống các quan điểm sai trái, thù địch.

Tuy nhiên, việc phản ánh thực tế và tuyên truyền về lĩnh vực này trên báo chí còn bộc lộ nhiều hạn chế, bất cập. Biểu hiện ở chỗ, số lượng bài ít, cơ cấu bài chưa thật toàn diện và nhìn chung chất lượng nghiên cứu chưa cao, chưa kịp thời... Nguyên nhân của tình hình này xuất phát từ cả phía cán bộ, phóng viên, biên tập viên, cả từ lãnh đạo các cơ quan báo chí và phần nào cũng do vấn đề tôn giáo phức tạp và nhạy cảm.

Trong bối cảnh mới, để tiếp tục là tiếng nói của Đảng, Nhà nước và Nhân dân Việt Nam, thiết nghĩ, những hạn chế, bất cập trên đây phải từng bước được khắc phục. Tác giả cho rằng, cần phải tiến hành đồng bộ nhiều giải pháp và các giải pháp trực tiếp cho báo chí mà tác giả đưa ra trên đây chỉ là những giải pháp chủ yếu nhất, song vấn đề còn người suy cho cùng nhân tố quyết định nhất. Vì vậy, xây dựng một đội ngũ cán bộ, phóng viên, biên tập viên có năng lực và phẩm chất tốt với một môi trường làm việc thuận lợi sẽ là điều kiện để các báo vươn lên hoàn thành trọng trách của mình, tham gia tích cực vào sự nghiệp của toàn Đảng, toàn dân.

Trong quá trình nghiên cứu sẽ không tránh khỏi sai sót, chưa đáp ứng hết sự mong mỏi, đòi hỏi của các nhà nghiên cứu khoa học cũng như yêu cầu thực tiễn đặt ra, tác giả rất mong nhận được sự bổ sung đóng góp chân thành từ Hội đồng khoa học, đồng nghiệp và quý thầy cô.

Tác giả xin chân thành cảm ơn.